СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 246. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, середа, 22-го жовтня 1947. No. 246. JERSEY CITY and NEW YORK, Wednesday, October 22, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧ. ДЕРЖ. АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗАКОРДОНОМ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

РАДШЕ ВІЙНА НІЖ ДЕСПОТИЗМ — ФОРЕСТАЛ

Ню Йорк, 21 жовтня. — Секретар оборони Джеймс Форестал отверто сказав Совєтській Росії сьодні ввечір, що американці ненавидять війну, одначе вірять, що навіть війна для них ліпша ніж життя в поліційній державі під деспотизмом. Оцю думку висловив Форестал як промовець на Форум, що його підготовило видавництво щоденника Ню Йорк Геральд Трибюн. Форум відбувається вже 16 рік з черги, а цього року воно йде під закликом: „Модерна людина-невільник ,чи господар?". На сьогоднішну сесію Форуму запрошені були з промовами крім Форестала: секретар скарбу Джан В. Снайдер ,бувший амбасадор до Англії Джан Г. Вайнат, президент Технологічного Інституту з Масачусетс д-р Карл Комптон і деякі інші. Всі вони говорили на тему: „Американська проблема свободи".

Форестал сказав, що всі мрії про заведення всесвітньої держави не осягнули ще успіху; що світ є роздвоєний; що тому треба Америці бути озброєною для затримання рівноваги у світі. Думку готовости підтримав д-р Комптон. Він пригадав, що Росія безупинно зброїться і це для нього загадкою. Він не знає, що діється поза Залізною Заслоною, одначе повоєнна поведінка Росії є ударом для Америки. Тому розум нам каже бути готовими і завести загальний військовий вишкіл.

Секретар Гариман про можливсіть миру.

Ашвил, Норт Каролайна. — Секретар торгівлі В. Аверел Гариман заявив, що Росія переводить свою програму нападів на Америку по цілому світі від Дня Перемоги над Японією і що комуністи вірять, що війна є неминуча. Американці ніколи не погодилися з цею думкою і нам вдасться втримати мир, одначе під умовою, що ми зосередимо наші змагання на втримання свободи людини. — Цю промову виголосив Гариман до губернаторів південних держав. Це вже друга його промова, в якій він, як член кабінету і бувший амбасадор до Росії, отверто закидає Росії воєнні наміри. Ціль його промов така, що Америка мусить помогти Західній Европі при відбудові, щоб стримати похід комунізму. Гариман твердить, що Росія тому нападає на Америку, щоб викликати замішання і захопити диктаторську владу.

СОВЄТИ ВЕРБУЮТЬ АМЕРИКАНСЬКИХ ВІРМЕН

Бостон, 20 жовтня. — Совєти склали плян для упромисловлення так званої Вірменської Совєтської Республики при допомозі американських громадян вірменського роду, як це виявив колектор мита, Деннис В. Делейні. Це стало відомим, коли яких 40 громадян вірменського роду, деякі вже з американськими горожанськими паперами, зажадали дозволу на виїзд до Совєтської Вірменії. Коли урядовці митного уряду сказали їм, що громадяни Америки не потребують дозволу, лише негромадяни, які живуть в Америці, вони виявили, що то совєтський консул порадив їм зречися американського громадянства і виїхати як чужинцям з Америки до Совєтів. Біля 1 листопада приїде до Ню Йорку совєтський корабель, який забере близько 1,000 вірмено-американців з різних сторін на виїзд до рідного краю. Це в більшій частині фахові робітники: шевці, столярі, вирібники окуялрів, й інших зайнять. Подорож має заплатити „Вірменська Республика", як казали робітники. Вони закуплюють в Америці різний виряд, який може бути придатний в Вірменії. Надіються, що Совєти будуть вербувати ще американців, роджених в інших „республиках".

САНТО — „ДОБРИЙ АМЕРИКАНЕЦЬ", ЩО УДОСКОНАЛЮЄ ХРИСТИЯН

Ню Йорк. — Десять свідків явилися на урядовім переслуханні в справі депортації румунського комуніста Джана Санто, щоб посвідчити, що він був добрим американцем. Свідки належать до транспортової юнії, яку саме організував Санто для совєтських цілей. Вони не заперечували цього, що він комуніст, а за те твердили, що він зробив їх ліпшими американцями тим, що виборов для них ліпшу платню і ліпші умовини праці. Що більше, ці свідки доводили, що Санто це консерватист, який поборював страйки і помагав айришам ставати американськими громадянами, хоч самий не вибрав горожанських паперів. Адвокат оборони Сечер доводив, що більша частина свідків це католики, айриського роду, а донька одного свідка є навіть монахинею. Цей свідок, Джордж Ласел, казав, що Санто не лише робив їх ліпшими американцями, але й ліпшими християнами.

БОЛЬШЕВИЧЕННЯ ФІЛЬМОВОЇ ПРОДУКЦІЇ

Вашингтон. — Під час переслухання в конгресовій комісії зізнавав продюсер Сем Вуд. Він виявив, що між письменниками, які підготовляють сценарія, було 18 комуністів або їх прихильників.

Бразилія зриває дипломатичні взаємини з Совєтами

Ріо де Жанейро, 20. жовтня. — Кореспондент Ню Йорк Таймсу довідується з урядових джерел, що бразилійський уряд поробив усі приготування, щоб зірвати дипломатичні звязки з Совєтами у вівторок, 21. жовтня. Совєтські дипломати дістануть свої пашпорти і відідуть до Монтевідео, в Уругваю. Уряд теж проголосить причини, чому прийшло до розриву. Бразилійські комуністи почали свої напасті на уряд, закидаючи йому, що він послухав „диктату" президента Трумана.

З Москви наспіли вісті про негодування комуністичної „Правди" на рішуче становище бразилійського уряду. „Правда" твердить, що бразилійці потратили свої голови з нагоди статті в совєтській „Літературній Ґазеті", яка назвала бразилійського президента Дутру воєнним підпалячем. „Правда" каже, що газета, в якій пишуть совєтські письменники, не є урядовим совєтським органом. Вона закидає, що бразилійські провідники, зриваючи з Совєтами, лише доводять, що вони радше служать інтересам міжнародної реакції ніж інтересам Бразилії.

МАРШАЛ НЕ ПЕРЕБЕРЕ АДМІНІСТРАЦІЇ В ОКУПОВАНІЙ НІМЕЧЧИНІ

Вашингтон, 20. жовтня. — Департамент стейту оприлюднив, що він відложив на неозначений час пляни, щоб перебрати в свої руки адміністрацію окупованих земель Німеччини. Цю адміністрацію веде тепер американська армія. Як причину цього подає пресовий звітник стейтового департаменту, що у них брак витренованого персоналу для такої праці, а не теперішнє світове положення.

СПРАВА КОРЕЇ НАЛЕЖИТЬ ДО ОБЄДНАНИХ ДЕРЖАВ, — КАЖЕ АМЕРИКА

Вашингтон. — Лише Обєднані Держави можуть тепер рішати про долю Кореї, коли між Совєтами й Америкою дійшло до цілковитого застою у виміні думок, заявив підсекретар стейту Роберт А. Ловет. Він виявив зміст дипломатичної ноти, висланої Америкою до Москви в цій справі. Нота була вислана у відповідь на ноту Молотова, наче б Америка не хотіла відповісти на пропозицію Совєтів, щоб Америка й Росія відтягнули водночас свої війська з Кореї і лишили їй сільну руку у виборі незалежного уряду.

Двобій Совєтської України та Індії за місце в Раді Безпеки продовжується

Лейк Соксес, Н. Й., 20. жовтня. — Справа вибору третього члена Ради Безпеки на місце вигасаючого мандату Польщі, була головним предметом нарад сьогоднішньої пленарної сесії Генеральної Асамблеї О.Д. у Флошинг Медов. Чотири дальші голосування над кандидатурами Совєтської України, яку Піддержує Совєтський Союз, та Індії, яку піддержує Америка, не переломили „мертвої точки", в яку зайшла ця справа два тижні тому. Україна, що в попередніх голосуваннях була здобула вже 32 голоси, сьогодні дотягла вже тільки 30, а Індія, що в попередніх голосуваннях мала 24 голоси, сьогодні здобула ще один більше. Кількість голосів в обидвох випадках замала до вимаганої більшости двох третіх голосуючих. З метою перехилити голосування в користь Совєтської України, чехословацький представник в міжчасі заявив, що його країна не візьме участи в жодних дальших комбінаціях на члена Ради Безпеки. Цю заяву він зложив у звязку з американським становищем, бо Чехословаччина це ще єдина країна зі совєтського блоку, на членство якої в Раді Безпеки Америка схильна погодитися. З огляду на рішуче становище Америки проти Совєтської України і Совєтського Союзу проти Індії, докищо не зидно можливостей будьякого компромісового полагодження цеї справи. Вона ще буде предметом дальших нарад.

„ПАРТІЙНА ЛІНІЯ" МАНУЇЛЬСЬКОГО В АСАМБЛЕЇ О.Д.

Лейк Соксес, Н. Й., 20. жовтня. — Загальний сміх та всілякі іронічні завваги з боку представників поодиноких західних країн викликала сьогодні дітвацька поведінка старого московського слуги, Дмитра Мануїльського, тепер карикатурного „українського" представника в Генеральні Асамблеї О.Д. Президент Асамблеї, бразилієць д-р Аранья, звернув сьогодні делегатам увагу, що генеральний секретар має трудноці в справному обчислюванні різноманітного підношення рук під час галосування і тому прохав, щоби всі делегати підносцли — наприклад — праву руку. Під час наступного голосування справді всі делегати піднесли праві руки, за виїмком Дмитра Мануїльського: він вперто держав догори свою правовірно-партійну лівицю.

СОВЄТИ ОБСТОЮЮТЬ СВОЄ СТАНОВИЩЕ В ГРЕЦЬКІЙ СПРАВІ

Лейк Соксес, Н. Й., 20. жовтня. — На пленарній сесії Генеральної Асамблеї О.Д. совєтський представник А. Вишинський сьогодні дальше обстоював совєтське становище в грецькій справі, звалюючи всю вину за неспокої на Балканах на грецький уряд та „реакційні кола" Америки і Британії, які піддержують цей уряд. Вишинський твердив, що тільки відкликання британських військ та американських військових інструкторів з Греції може бути успішним засобом для впорядкування грецьких відносин і тому він дальше противився творенні окремої комісії, яка — згідно з американською пропозицією — мала б постійно слідкувати за розвитком подій на кордонах Греції.

НАРАДИ ПІДГОТОВЧОЇ КОМІСІЇ І.Р.О. В СПРАВІ ПЕРЕСЕЛЕННЯ СКИТАЛЬНИКІВ

Женева, Швайцарія, 20. жовтня. — Завтра тут має відкритися четверте з черги засідання Підготовчої Комісії Міжнародної Організації для Збігців (ІРО). Головним предметом нарад буде необхідність безпосередньої акції для встановлення кількости скитальників, яку можуть перейняти на переселення поодинокі члени О.О.Д. Йде про те, щоби справу переселення охопити в цілости, бо дотеперішні переговори ІРО індівідуально з поодинокими країнами справи не розвязують. Є багато таких країн, що виявили готовість прийняти скитальників, але всі вони роблять відповідні застереження, бажаючи насамперед людей молодих і вповні працездатних. Плянується міжнародну конференцію, на якій ,всі ті справи полагоджено б, а ІРО зі свого боку перебрало б відповідальність за технічне переведення переселення. Виходило б, що загальна кількість кандидатів на переселення досягає 1,500,000 осіб.

ГУРОК СПРОВАДЖУЄ УКРАЇНСЬКУ КАПЕЛЮ БАНДУРИСТІВ

Ню Йорк, 18. жовтня. — Ню Йорк Ворлд Телеграм довідується, що відомий театральний імпресаріо Сол Гурок задумує спровадити до Злучених Держав капелю українських бандуристів. В повідомленні не подано подробиць, але вже з попередніх поголосок виходило б, що тут йдеться про відому капелю бандуристів Китастого-Божика, що протягом відносно короткого часу на еміграції в Німеччині здобула собі широку славу та найбільші признання чужинців.

ПЕРША РЕАКЦІЯ МОСКВИ НА КНИЖКУ БИРНСА

Москва, 19. жовтня. (АП). — На сензаційну в політиці книжку бувшого секретара стейту Джеймса Ф. Бирнса „Говорячи одверто" (Спікінг Френклі) сьогодні вперше зареагувала московська партійна „Правда". Навівши деякі твердження зі згаданої книжки, „Правда" твердить, що Бирнс безпосередньо закликає до війни проти Совєтського Союзу та пробує це своє твердження доказувати деякими цитатами з британської преси. При цій нагоді „Правда" накидується теж на секретара торгівлі В. А. Гаррімана, називаючи його „провідником американського імперіялізму та одним з головних „підпалювачів війни".

ТРІЮМФ ГЕН. ДЕ ҐОЛЯ

ПІСЛЯ МІСЬКИХ ВИБОРІВ У ФРАНЦІЇ

Париж, 20 жовтня. Дальші обчислення голосів після недільних виборів до міських рад у Франції ще збільшують велику перемогу героя французької визвольної війни і найбільшого у Франції ворога комунізму, ген. де Ґоля. Партія де Ґоля, Обєднання Французького Народу, що властиво не є партією, тільки рухом, піддержуваним членами всіх інших партій за виїмком комуністів, здобула понад 40% всіх голосів, вибиваючись на перше місце між всіми іншими партіями. Де Ґоль відніс абсолютну перемогу не тільки в Парижі та інших великих містах, але навіть в „комуністичній столиці" Марсей. Вибори ще не закінчені, бо вони мають відбутися ще в найблищу неділю в цілому ряді малих місцевостей, але перемога де Ґоля вже безсумнівна і така велика, що в найблищому часі вона готова змінити цілком теперішнє внутрішньо-політичне обличчя Франції. Вислід виборів викликав справжній переполох в рядах комуністів, що тепер видали відозву до соціялістів, закликаючи їх до спільної акції проти „цезаризму' 'ген. де Ґоля.

ЗАКІНЧЕННЯ СТРАЙКУ ТРАНСПОРТОВИХ РОБІТНИКІВ В ПАРИЖІ

Париж, 20 жовтня. Опановані комуністами професійні спілки робітників міського транспорту в Парижі відкликали сьогодні страйк, що протягом 10 днів був цілком спаралізував міську комунікацію. Страйк відкликано після того, як уряд задовольнив практично майже всі домагання страйкуючих. Проте, комуністи ведуть дальшу підготовку до 24-годинного генерального страйку.

ДАЛЬШІ УСПІХИ НАРАД В СПРАВІ ІТАЛІЙСЬКИХ КОЛОНІЙ

Лондон, 20 жовтня. Конференція представників Америки, Британії, Франції та Совєтів в справі дальшої долі колишніх італійських колоній продовжується з успіхом. Досягнено порозуміння вже майже в усіх справах щодо процедури і чотиродержавна комісія мала б вже в першому тижні листопада виїхати до Африки, з метою вислухати думку самого населення бувших італійських колоній щодо дальшої долі їх країн. Єдиною спірною справою на конференції є ще порядок, в якому комісія мала б віддати африканські колонії.

ВИКИНУЛИ БОЛЬШЕВИЦЬКОГО АГЕНТА З ТРІЄСТУ

Трієст, 20 жовтня. Американсько-британські власті вільного міста Трієсту викинули сьогодні з цеї території старшого члена югославської торговельної делегації Рудольфа Куреліча, закидуючи йому невластиву поведінку. Куреліч, замість полагоджувати торговельні справи, вів большевицьку аґітку, звернену проти Америки і Британії.

БОЛЬШЕВИКИ ВІДКИНУЛИ ПРОТЕСТ ГЕН. КЛЕЯ

Берлін, 20 жовтня. Большевицькі офіцери в своїй зоні Берліна вже кілька разів виступили перед німецькою публикою з промовами, зверненими проти західних союзників. Це заставило американського команданта ген. Клея внести відповідний протест в Контрольній Раді Союзників. Совєтський командант, маршал Соколовський сьогодні відкинув американський протест, зазначуючи, що в протиамериканських виступах совєтських офіцерів він не бачить нічого злого.

РЕЗИГНАЦІЯ ДАФ КУПЕРА З ПОСТУ АМБАСАДОРА В ПАРИЖІ

Лондон, 20 жовтня. Сьогодні тут повідомлено про резигнацію з посту британського амбасадора в Парижі відомого британського дипломата, Альфреда Даф Купера. Його наступником призначено сер Олівера Чарлза Гарлея.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ПРОТЕСТ У ВАРШАВІ

Варшава, 20 жовтня. Місцева американська амбасада запротестувала сьогодні перед польським урядом проти арешту та передержання пять годин на поліційному переслуханні урядники американської амбасади. Її заарештовано під час масової акції польської поліції проти „ворогів народу".

КОНТРОЛЯ ПРОДУКЦІЇ ВУГІЛЛЯ В РУРЩИНІ

Ессен, Німеччина, 20 жовтня. У висліді встановлених під час недавної конференції у Вашингтоні нових норм продукції вугілля в Рурщині, в найблищих днях буде створена спільна американсько-британська комісія, що контролюватиме цю продукцію.

„РОЗВЯЗАЛИ" АНГЛО-СОВЄТСЬКИЙ СОЮЗ КОРЕСПОНДЕНТІВ

Москва, 20 жовтня. Сьогодні повідомлено, що совєтські власті „розвязали" Союз Англо-Совєтських Кореспондентів, в якому були зорганізовані британські і американські кореспонденти в Москві. Союз був створений в 1942 році.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодинoке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з понеділка (з англійською Частиною):		Monday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПЕРЕМОГА ВОРОГІВ ДИКТАТУРИ

Навіть ці з американців, що ще й досі мало визнаються на европейських відносинах, знають, що є там дві країни, які нині заважують, чи комуністи запанують над Европою та чи вдасться вратувати демократію бодай в західньо-европейських країнах. Тими країнами є: Франція та Італія.

Про це вже пишеться в американській пресі так багато, що нема ніякого дива, коли і в Америці є таке велике заінтересування останніми мунісіпальними виборами в Франції. Виграють комуністи, чи ні? Так питали себе американці перед тими виборами у Франції. Не знаючи відповіди перехилялись злегка на бік комуністів, очевидно не з симпатії до них, а тому, що в Франції нелад і нужда, а це найбільші приятелі комуністів. Вибори в Франції є несподіванкою не тільки для американців і демократів у цілому світі, але навіть до великої міри теж і для самих французів, бо горою вийшов генерал де Ґоль, а властиво його група: Обєднання Французького Народу. Де Ґоля, як знаємо, вже дехто „поховав" і заповів, що різні речі можуть статись у Франції, але сам він уже до влади не прийде, ні не осягне цього престіжу, який свого часу мав. Та сталось інакше. Та це не таке важне для світу, бо важніше, що комуністи не віднесли перемоги.

Вибори в Франції стали доказом, що навіть нужда, на якій комуністи спекулюють, не є запорукою, що вони мусять дістатись до влади. Навіть серед нужди ненависть до диктатури і терору, як кажеться, була така велика, що здорові голови — як з правого, так і з лівого боку — обєдналися, щоб не допустити комуністів до влади, — а тим самим не завести теж і своєї країни у сферу совєтських впливів, себто під диктатуру Кремля.

Отсе є дуже добре явище. Стримання поширення комунізму в Европі є в нинішних обставинах успіхом. Дальший успіх буде залежати у великій мірі від цього, яку допомогу дадуть демократичні потуги таким країнам як Франція чи Італія. Ця допомога це властиво допомога Злучених Держав, бо вони одні можуть її нині дати. На цій підставі зродився Плян Маршала. Він цілком певно додав великої надії теж і тим чинникам в Франції, що при останніх виборах не дали комуністам змоги поширити свої впливи. Коли ж тепер буде дана Европі справжня допомога, плянова, обрахована на довгу мету, то вона цілком певно зачне відбирати комуністам ті позиції, які вони зуміли в різних країнах захопити.

З цього боку треба глядіти в Америці на потребу дальшої негайної допомоги Европі, моральної й матеріяльної, щоб її таким чином вирвати з кремлівських лабет. Москва зі своїх позицій легко не уступить, але на те Америка і рішилась на „тверду" політику, щоб вміти з Кремлем твердо поступати, як зайде потреба.

Церковні організації, що розброюють Америку

Ідея любови ближнього викликує часто потягнення, які ведуть людей в найліпшій вірі в протилежному напрямку. Такий саме рух, ворожий ідеї любови ближнього, защепили большевицькі агенти і в різних церковних організаціях, як це доводить рабін Бенджамин Шулц на сторінках щоденника Ворлд Телеграм у трьох чергових статтях: під заг. „Комуністи вдерлися до церков".

Комуністичні агенти вдираються до церков без розголосу, підступно. Вони помагають через церкви розброїти Америку, але домагаються відкритого шляху для Сталінових когорт. Ними ошукані попихачі, як духовні, так і світські, слушно обурюються до глибини душі, коли консервативні сили підтримують фашистів. Одначе вони не кажуть нічого, коли то „ліберально думаючі" провідні церковники в протестантських деномінаціях завзято грають в дудку Кремля. Такі ліберали не кажуть нічого, коли Еліот Вайт, бувший співдушпастир Єпископальної Церкви Ґрейс, на загальне здивування став членом стейтового Комітету Комуністичної Партії, а Методиський єпископ з Бостону, Луїс О. Гартман став покровителем комуністичного щоденника „Дейлі Воркер" з нагоди його 20-ліття. Оцей єпископ втяв штуку, коли одного й того самого дня заявився і проти допомоги Греції і проти поставлення поза законом Комуністичної партії.

„Большевики готові грати кожну карту кожної хвилини" — стверджує експерт Конгресової Бібліотеки, який має за завдання слідкувати за всякими суспільними рухами при допомозі книжок, надсиланих до цеї Бібліотеки. Протестантська Федеральна Рада Християнських Церков обєднує в собі 28 протестантських деномінацій, одначе сім протестантських духовників, яких запросив югославський комуністичний диктатор маршал Тіто на відвідини Югославії для провірки тамошніх відносин, зовсім не запитували цеї Ради, чи їм туди їхати, чи не їхати. Тіто витратив на їх подорож $14,000, але це йому виплатилось, бо пастор д-р Меліш з Бруклина й інші проповідники вислави режім Тіта на всі заставки, а саме на таких похвалах большевикам залежить якнайбільше. Такі й іншого роду трюки переводять комуністи на різних визначних протестатських проповідниках, головно на таких, що попадають в редакції різних релігійних журналів. Так довкруги місячника „Леслі" зібралося біля 7,000 пасторів, які називають себе „співробітниками". Вони виставили ліберальну програму, щоб поборювати католиків, та водночас вони заявляють прокомуністичні симпатії. Дорадчим редактором журналу є пастор Вилемс, якого Ворд Телегрем зараховує до комуністів. При допомозі таких журналів комуністи ведуть пропагандивну працю серед фармерів, головно між чорними, у південних стейтах. Вони кажуть, що це „революційна робота" і вимагають від них розмірно великих грошей, яких опісля вживають на дальшу большевицьку пропаганду між легковірними людьми.

З цього виходить, що комуно-большевики під теперішню пору в Америці не лише не противні релігії, але ще й підтримують церковників. Коли раз запитали бувшого комуністичного лідера, чи його партія змінить доктрину Маркса, яка каже, що „релігія це опій для народу", Бравдер відповів: „Ми думаємо, що релігії тоді вже не буде". Отже виходить ясно, що підтримування церковних провідників збоку комуністів це лише хвилева карта, яку грають комуністичні лідери для „вищих" цілей, навіть на знищення релігії.

Інтересну думку висловив рабін Шулц, коли в другій статті пише про затії комуністів між жидівськими церковниками, головно між рабінами. Він каже, що з помордованих жидів націсти робили мило, а комуністи роблять з них свою пропаганду". Комуністам зовсім не лежить на серці жидівська Палестина, але вони обмотують сітями жидів, проливаючи сльози над недолею жидів і над Палестиною під британським ярмом.

В іншім напрямі повів працю Алберт Каган, предсідник Жидівського Братнього Ордену. Він вславився відкриванням всяких „конспірацій" для повалення Росії. Мимоходом кажучи, це той самий, що в книжці „Саботаж" написав повно клевет на „Свободу" і У. Н. Союз, які одначе опісля мусів відкликати на домагання Союзового правного дорадника. Видавці його книжок ніколи не згадували, про його приналежність до Комуністичної партії.

Навіть такий не-комуніст як рабін Стефан Вайс дав свій підпис під закликом на комуністичний здвиг в 1946 р. Знов згаданий Жидівський Братній Орден, на ділі праве рамя Комуністичної Партії, веде безбожницько - атеїстичні школи для дітей по цілій Америці. Загалом Шулц нараховує кільканадцять визначних жидівських рабінів, які менше або більше відверто підпомагають комуністичний рух, не зважаючи на те, що тисячі жидів загинуло й дальше загибає в сибірських тайгах в Совдепії з рук комуністів.

Між католиками комуністи ведуть пропаганду іншими способами, ніж між протестантами й жидами. Вони заманюють до комуністичних юній людей, що були колись хрещені в Католицькій Церкві, і кажуть їм пильно ходити на Службу Божу й розголошувати, що їхня релігійна приналежність їм не перешкаджає бути членами Комуністичної партії. До таких „комуно-католиків" зараховує Шулц Алберта Фицджералда з електричної юнії та Майкела Квила з транспортової юнії. Раз пробували комуністи створити Комітет Католиків для Прав Людини і поставили імена катол. священиків як покровителів. На голову цього Комітету поставили большевики д-ра Емануїла Чапмана, професора з Гонтер Каледжу в Ню Йорку, котрого брат є редактором жидівської комуністичної газети „Фрайгайт".

Оці комуністичні затії вказують, якими дорогами заходять большевики до церков, щоб викликати замішання серед вірних. Всі признаки вказують, що вони пробують діставатись теж і до українських церков, зокрема до православних під заслоною патріотизму до „возєдиненої" України і „возєдиненої рідної церкви". В Українській Католицькій Церкві в Америці були часи, коли большевики відверто продавали большевицькі газети під українськими католицькими церквами як от в Ню Йорку, доки їх звідти не виполошили світські люди. Коли тепер большевизм в Америці ховається у підземелля, треба членам українських церков добре насторожити вуха, щоб прислухуватися, чи з якого вугла не засичить большевицька сирена.

Два роки влади робітників в Англії

(Надіслане з Европи).

I.

Прихід до влади.

Два роки минуло, як літом 1945, саме при кінці війни в Европі, англійські лейбуристи обняли владу в Англії. Дуже цікаво підвести загальні її підсумки.

Як відомо, англійські лейбуристи прийшли до влади після своєї перемоги над консерватистами (торіями) при виборах до парляменту, що відбулися 5. липня 1945. Англійські консерватисти поклали при цих виборах все на карту, популярність Чорчила. Лейбористи без застереження визнавали велич і значення провідника англійської нації підчас війни, але сміло голосили: Дозвольте поглянути нам у майбутність! Чорчил означав минулість. Лейбористи голосили: після перемоги у війні мусимо здобути ще мир! Один епізод із виборчої боротьби обох партій найкраще характеризує поведення лейбористів. В навечеря виборів англійські торії обвозили по всіх дільницях Лондону старого Чорчила, який скрізь держав короткі промови. Тисячні маси збирались, щоби вітати й віддати поклін старому вождові нації. Виходили й робітники-лейбуристи, які сповіщали на великих транспарентах свій лозунґ народові: "Cheer Churchill today, vote Labour tomorrow". (Вітайте Чорчила сьогодні, завтра вибірайте Лейбур). Англійський народ вирішив вибори в користь конструктивної програми Лейбур-партії. Голосували на неї не тільки робітники, але здебільша й дрібні міщани, фармери та інтелігенція.

Відбудова країни.

Дві головні журби займали робітниче населення Англії після війни: безробіття і брак мешкань. Робітничий уряд демобілізував 6 мільйонів мужчин і жінок, що служили в армії або працювали в амуніційному промислі. В тому самому часі переведено зміну промислу на мирний стан. При кінці 1946/47 безробіття в Аглії зійшло до цифри 400,000, себто дуже обнизилося. Це був перший успіх англійського робітничого уряду. Відтак приступив він енергійно до усунення другої болячки. В 1939 Англія мала 13 мільйонів домів. Підчас війни знищено або пошкоджено через німецькі налети третину їх. На перший початок удалося забезпечити 370,000 родин власними помешканнями. В двох роках після першої світової війни збудовано не більше як 2,000 домів. Тепер побудовано 220,000 нових домів, а 400,000 будується. Це був другий чи малий успіх англійського робітничого уряду.

Після війни швидко привернено всюди 8-ми годинний день праці. Від травня 1947 англійські копальняні робітники працюють уже 40 годин тижнево упродовж пять днів. Тисячі інших фабрик завели теж новий час праці. Мимо скорочення часу праці робітничі платні не зменшено а, навпаки, підвищено. В першім році по війні підвищено платні 12.3 мільйонам англійських робітників. Таким чином англійський робітничий уряд, при всіх неминучих обмеженнях, все таки причинився до сутного поліпшення життєвого становища англійських робітників.

Соціяльне забезпечення.

Одночасно він приступив до негайного поліпшення соціяльного забезпечення всіх працюючих в Англії. В короткому часі вдалося йому виконати величезне діло. Обєднано всі інституції соціяльного обезпечення та заведено одноцільну державну інституцію, що дбає про уділювання допомоги своїм членам на випадок безробіття, хороби, материнства, повдовіння, смерти і т. п. та дає їм пенсії та ренти. В усіх випадках заведено одноцільну допомогу, яка відповідає мінімум екзистенції кожної обезпеченої особи та її родин. Цим сутно підвищено допомоги в порівнанні з минулістю. Обєднана інституція соціяльного забезпечення охоплює при 49 мільйонах 26 мільйонів. Це значить, вона охоплює 8 до 10 мільйонів соціяльного обезпечення осіб більше як при безпечі попередніх соціяльних інституцій, які вели між собою до того конкуренційну боротьбу. Розуміється, що держава у високій мірі причинюється до соціяльного забезпечення населення. Із його розвитком зростатимуть і державні видатки. В 1945 держава видала на соціяльне обезпечення 55 мільйонів фунтів стерлінгів а в 1948 видасть вона 175 мільйонів. З кожним роком зростатимуть державні видатки на соціяльне обезпечення щораз більше. Робітничий уряд оснував таким способом дійсно цілу систему соціяльного забезпечення, яка дбає про кожного громадянина в часах його потреби й нужди.

Державна служба здоровя і виховання.

Англійський робітничий уряд приступив далі до заведення державної служби здоровя. Кожний громадянин від свого народження аж до смерти має законне запевнення на повну лікарську допомогу. Лікування хорих в шпиталях і клініках через практичних лікарів і спеціялістів, службу повитух і сестер хорих, зубні хороби та кожну іншу спеціяльну допомогу оплачує держава повно. Всі шпиталі націоналізовано. Всю лікарську службу організує і оплачує держава. Приватні лікування не виключається, однак хорий мусить його сам оплачувати. Держава призначує з загальних податків 114 мільйонів на державну службу здоровя. Державна служба здоровя є таким чином чимсь новим в історії людськости. Хорі звільняються від усякої турботи. Всі засоби модерної лікарської науки стоять до розпорядимости кожного громадянина.

Також в ділянці виховання пороблено чималі реформи. Обовязковий шкільний вік піднесено з 14 на 15 років. У вересні 1947 залишаються перші 14 до 15-річняки в школах. Це значить, що число учнів збільшується на сотки тисяч. Вже в часі війни давали учням в школі молоко. Цей звичай обовязує й тепер. В лютім 1946 дали молоко 3 мільйонам шкільних учнів. А майже 2 мільйони учнів, себто 41 процент діставали в школі повну їду. З серпня 1946 держава дає дітям молоко та їду цілком безплатно.

Так започаткував англійський лейбуристський уряд у цих двох роках колосальний соціяльно-політичний переворот, який робітники Англії, як це показалося у виборах до громад і додаткових до парляменту, вміють цінити. В житті працюючих змінилося дуже багато.

(Дальше буде).

Міцун Павіцевич.

ДОБРОВІЛЬНА СЕСТРА

I)

Наочним свідком цієї події був, іще за молодих літ, Преле Савов Яблан, господар у Доберську в Чорногорі. Тепер йому буде яких сто літ.

Около 1850-го року жив у Доберську господар Ніко Крушка, показний, вже в літах, а дуже багатий. Він знав теж сказати мудре слово — був гостинний як ріко хто — тому шанували його в селі. Сказав би ти, він щасливий був.

Поправді не був він щасливий — мав свою журу: Йована, його жінка, здорова та гарна, з доброї родини — її брати в багатьох боях сповнили більше ніж свій обовязок.

Йована вже чотири роки як віддалася, а не мала дітей. А ви знаєте, скільки то журби приносить жінка чоловікові, як не має дітей. Ніко втратив серце для Йовани.

Та Йована мала приятельку в сусідстві, Марію, також із знатної родини — ця Марія частенько заходила до неї до хати. І мужик задивився на дівчину... спочатку не мав нічого на гадці, та вкінці вони залюбилися.

Раз сказала Марія до Ніка:

— Ніко, щоби ти знав, сталося щось страшного — я маю від тебе дитину. Цього горя я не перенесу. А тобі з того не буде шкода. Я люблю тебе — тому хочу зберегти твою добру славу — ти, господар, потребуєш більше доброї слави; ніж я, жінка, потребую життя. Нині зроблю кінець. Одначе тебе не буду винувати — ні перед людьми ні перед Богом.

Ті слова дуже зворушили Ніка. Відповісти їй щось тепер він не міг, бо сам нізвідки не бачив виходу. Коли він допустить до того, щоби вона відібрала собі життя, то це буде смертельний гріх. Коли ж приведе йому нешлюбну дитину, то він пропав. Ходив, наче приголомшений.

Нараз чує крики із сусідства: Марія як звичайно, пішла до стайні дати коровам сіна — та замісць скинути сіна з підри, перетягнула мотузок через лату а голову встромила в петлю. Лата зломилася з лоскотом — один із братів Марії лізе на драбину, щоби побачити, що сталося — бачить, що є, схопив ятаґан івза пояса та перетинає мотузок. Із великим трудом вдалося сестру привести до притомности.

Батько, брати кинулися до неї: що це вона тут зробила? — тай чому? — чому, коли ніхто в родині навіть не глянув на неї злим оком? Бо то дійсно не дрібниця, коли дівчина відбирає собі життя. Всі люди скажуть: зробила це через якусь незгоду в родині, винен чи невинен впаде на тебе вина.

А вже надівсе сердяться брати. „Роби із своїм життям, що тобі завгодно, — кричали вони — та не грайся з нашою честю! — Та: „Що нкоїла ця нікчемниця".

Тоді вже Марія не бачила іншої ради — мусіла признатися.

— Краще буде, як дасьте мені вмерти — бо ось воно як: я маю дитину.

— Від кого? Від кого?

Та того вона не хотіла сказати за ніщо в світі.

— Ах! Так! Твого любка жаль тобі. А нас? Нас братів? Нас тобі не жаль?... Хто твій любовник?

— Коли б ви мене зараз вбили ятаґаном — я не скажу.

Тимчасом зібралися люди — половина села збіглася та на силу здержали братів, аби вони не наложили руки на неї. Якийсь хлопець побіг до війта.

Як війт довідався що й як, із счудування роззявив рота. Десь — сім округ відсіля — прийшла раз на світ нешлюбна дитина. Про це зложили пісню:

> Гей, диво, предиво
> В Цеклічі місточку
> Там дівчина породила
> Маленькую дочку!

Одначе тут? У Доберську? Найстарші люди не могли пригадати собі такої ганьби.

Як усе, коли приходилося рішати важні справи, скликав війт людей коло церкви. Люди голосуватимуть — громадський писар спише постанову, війт підпише її трьома хрестиками. Післанці бігали вгору та долину по широко розкиненому селі: „Завтра рано вибратися кожний, що носить зброю!"

Всі пішли слухняно. Також Ніко Крушка — як він міг остатися?

Війт випровадив Марію. Люди були дуже неспокійні. В них аж варилося з люті. Хто, хто міг відважитися напосістися на честь такої поважаної родини, на честь дівчини? Жінки станули тісно одна поруч одної та повилазили на цвинтарний мур. Балакали та перешіптувалися найзавзятіше.

Три брати Марії ходили неспокійно сюди й туди, а руку сперли на ятагані.

Війт спитав дівчини:

— Дівчино, хто тебе звів?

— Того я ніколи не скажу, ніколи!

— Скажи, нещасна, ради доброї слави твоїх братів і для доброї слави нашого села! А я божуся перед тобою: Винуватець мустиме оженитися з тобою, хто б він і не був, хоч він мав би залізні зуби — тобі волос не впаде з голови.

— Не скажу, не скажу, навіть коли б ви мене четвертували.

(Докінчення буде).

В. Лісковицький.

Чотири способи грабування і нищення українського народу

2)

2. Грабунок економічний.

На цей раз большевики радикально змінили всю свою політику щодо українського селянства. Вони одмовились од безоглядного проведення колективізації села (комун) і обернення поміщицьких маєтків на „советські господарства". Майже всі поміщицькі, церковні й культурні землі вони віддали селянам, бажаючи цим заробити їхню симпатію. Ленін гучно проголосив, навіть посварившись через це з своїми найближчими соратниками, т. зв. „нову економічну політику'„ замінивши тотальну продразвьорстку унормованим і поміркованим продовольчим податком. Щоби заспокоїти українську інтелігенцію й селянство і з національного боку, було взято курс на „українізацію": ті самі московські большевики, які раніше ставили „до стенки" підряд всякого, хто в місті розмовляв по-українському, тепер були примушені спішно вивчати українську мову, щоб замаскуватися під українців і залізти в душу українського народу.

Володіючи державним апаратом, фінансами, всією промисловістю, транспортом та переважною частиною торговельного обігу СССР, большевики гадали виексплоутувати селянство в **економічний спосіб.** Для цього мали прислужитися високі ціни на промислові товари і штучно занижені „тверді" ціни на продукцію села.

Большевики такою своєю політикою цін виконували заповіт Леніна: „вчимося торгувати!". Вони гадали цими економічними „ножицями" (як тоді називали таку незручну для селян розбіжність цін на промислову і сільську продукцію) тихо-мирно стригти з селян шкіру й мясо аж до самих кісток. Та хіба шкода було мозолів, ба й самого тіла нашого добросердного і невсипущого в праці селянина? Але селянство не далося й на цю большевицьку вигадку. Чесно здаючи майже за безцін державі все, що належало їй як продподаток, селяни продавали власну зайвину на базарі за тими цінами, що самі встановлювали, зважаючи на ціни того краму, що потрібний був селянинові. Цим було поламано „большевицькі ножиці". Сподівання большевиків коштом **економічного пограбування** селянства і н д у с т р і я лізувати, цеб-то, озброїти СССР для запровадження всесвітньої революції, провалилися. Большевики й їхні служники заметушилися як навіжені, вчинивши страшенний галас, що „український кулак" „регульнув" їхню комерцію по-своєму і тим зіпсував їм увесь гешефт.

На той час, вкінці НЕП-у, українське селянство вже відродилося від погрому доби військового комунізму, почало жити в де-яких достатках. Відродилась і колишня духова бадьорість: по сільрадах та райвиконкомах все меншу силу мали комуністи-„назначенці" — райпарткомів, а все більше забирали владу до рук чесні, **позапартійні** працівники-господарі. По містах України зростала нова українська патріотична й ділова інтелігенція, яка була щільно повязана і душею й тілом з селом і швидко заповнювала советські установи. Большевики-москалі справедливо злякались, що такий органічний процес одужання й росту українського народу неминуче приведе, і до того ж надто швидко, до втрати ними спочатку економічних позицій на Україні, а потім і політичної влади. Пригадалася большевикам при тім і сила українського народу, виявлена ними в громадянській війні 1917-1920 рр., коли відступали з України і червоні армії, і білі генерали і антантовські десанти. Большевикам - москалям треба було що-будь спинити рух відродження українського народу та опанувати його так, щоб він неспроможний був вже підвестися на ноги.

3. Грабунок тотальний.

Тоді устами „премудрого і всеблагого" Сталіна большевики провозгласили, що в СССР починається будівництво справжнього соціялізму, реконструкція промисловости за плянами пятирічок, блискавичне обернення аграрної країни йа індустріяльну, нечуваний розквіт культури, суцільна колективізація села „на основі ліквідації кулака, як кляси", одним словом, почалася ера „щасливого та радісного життя". Европейцям, відгородженим від людности СССР бурованими кордонами політичної, торговельної і культурної ізоляції, могло іноді з большевицької преси справді ввижатися, що є щось корисне в будівництві колосальних танкових і гарматніх заводів, які тимчасово випускають трактори і молотарки, що є щось прогресивне в оберненні господарів-власників на батраків-колхозників; що є щось гуманне в советській „національній по формі і соціялістичній за змістом" культурі.

Міжтим за щільно замкненим, як казли „на замок" ГПУ-НКВД кордоном, запроваджувалася кривава трагедія тотального грабунку українського селянства, в першу чергу його дійової чільної частини. У чесних працьовитих людей, без жадної провини з їхньогоо боку, конфіскувалося все майно до останнього рушника, а їх самих засилалося на люту й неминучу смерть так далеко на північ, щоб звідти й голосу їхнього не чути було, а не те, щоб можна було втікати додому або в інші країни.

Решту територіяльного й павперизованого селянства було покріпачено в найгіршій формі цієї специфічно московської системи, коли кріпак не має ні власнго господарства, ні реманенти і утримується з місячини (як було колись), або з злиденної натуральної і грошевої оплати за трудодні (у XX. столітті — за „квітучого соціялізму"!). Конфісковане майно і прибутки від майже дармової праці колхозників дали урядові СССР ті міліярди карбованців, що на них він міг озброїтися і напасти на Европу.

Українське селянство вчинило проти цього третього грабунку й винищування страшенний спротив: воно саботувало вступ до колхозів і працю в них. Большевики придушили цей саботаж штучнозорганізованим жахливим голодом 1933 року, коли села України наповнилися мерцями й людожерами і селянства спалахнуло повсюдними повстаннями ГПУ організувало масовий терор, якиń не сила було нікому тоді подолати. Мовчки, з заклякленими ротами, вмирали в льохах і таборах ГПУ тисячі української інтелігенції, замордованої б о л ьшевикама. Навіть стогони їх не могли прохопитися за кордон зза мурів „квітучої країни" — СССР. Такої грандіозної провокації і нечуваної брехні, як робили в ці роки большевики - москалі, ще ніколи не бачив світ. Щире українське слово на короткий час завмерло, тільки відливі народні приказі й антибольшевицькі пісні, що тисячами народжувалися, невідомо де і як, та пурхали з вуст в уста, — свідчили, що жива душа народня і ніякі тортури не могли зламати сили нашого духу.

(Докінчення буде).

УМЕР ПРОФ. Е. Ю. ПЕРФЕЦЬКИЙ.

Прага, 17. жовтня. (Повітряною поштою до Свободи). І. К. — З великим запізненням тут наспіла вістка, що дня 18. серпня, в лікарні в місті Бардиєві в Східній Словаччині, нагло помер відомий український історик, декан філософічного факультету на університеті в Братиславі, проф. Е. Ю. Перфецький. Покійний народився 1888 року в селі Носові на Холмщині, студії покінчив в Петербурзі і в 1919 році був іменований професором Київського університету ім. св. Володимира Великого. В 1921 році він втік перед большевицькою навалою до Чехословаччини і вже рік пізніше був призначений лектором Братиславського університету, на якому в 1935 році був іменований надзвичайним, а рік пізніше звичайним професором історії Східної Европи та історії словян. До замітніших праця Покійного належать м. і. „Соціяльні і господарські відносини на Підкарпатській Русі в XIII-XV віці" (1925), „Князь Федір Корнятович", „Карпато-українські пісні і перекази про короля Корвіна", „Василь Тарасович, єпископ Мукачівський" та інші. Багато його праць друкувались в українських, чеських, німецьких, російських та інших наукових журналах.

ЖЕРТВИ НА ПРАЦЮ УКРАЇНСЬКОГО КОНГРЕСОВОГО КОМІТЕТУ

На цілі Конгресового Комітету жертвували: Петро Качмар зі Ст. Павл, Мін. прислав $14, а це, $10 від себе, а $4 від двох американців, П. Єкили і лікаря Емерсона, що жертвували по $2; А. Г. Біловус переслала $65 зі збірки, що була переведена знагоди привіту скитальцям в Дітройті, Міш., 7. вересня; Бр. О. Николая, від. 293 У. Н. Союзу і Тов. Любов, від. 111 У. Р. Союзу в Бруклин, Н. Й. $25, які переслала Марія Демидчук, як делегатка від обох згаданих товариств на минулий Конгрес Комітету.

American Soldiers' Teen-Age Children Study in Korea

The Seoul American School, Seoul, Korea, is typical of many educational institutions set up in foreign countries for the sons and daughters of military and civilian personnel. The students at work in the science laboratory above follow a curriculum similar to that of the high schools in the United States.

За власні варстати праці

Серед нашого громадянства майже виключені були на довший час прилюдні розмови про закладання підприємств бувшими українськими імігрантами, коли виявилося, що багато з них потерпіли невдачі в бизнесах. Ті, що витривали у своїх бизнесових змаганнях, обмежилися до малих п і д п р и є м с т в, звичайно до крамниць з харчами („ґросері"), ресторанів — бар, а коли хто заложив якесь іншого роду підприємство, то мало хто про нього знає. Кількакратні спроби зладити український бизнесовий провідник не вдалися і лише хіба з принагідних оголошень в календарях або з святочних привітів, українська громада довідується, що існує сякий або такий бизнес в руках громадянина українського походження. Про справжні підприємства-фабрики, закладені українськими імігрантами дуже мало чути і загальне враження таке, що українці, як хліборобський нарід, не змогли в Америці перемінити свого характеру і в засаді не пускаються на закладання власних підприємств. Для наших людей дальше лишається ідеалом дістати становище робітника („джаб"), яке запевнило б йому утримання. При виборі „джабу" людина звичайно керується фінансовими потребами, а не талантом і з цього виходить опісля байдужність до зайняття — коб лише дістати відповідну платню.

Коли про це згадуємо, то не на те, щоб комусь робити докори, а на це, щоб зясувати загально придатність українського імігранта серед американських відносин. Це треба знати самим українцям при оцінюванні своєї вартости в Америці і при різних розрахунках, коли укладаються пляни для різних культурних установ і загально-народних справ. Коли в цім чи другім місті не можна дістати відповідного гроша на будову школи, громадського дому, клюбу чи культурного осередка, то треба пошукати за причинами слабого „драйву": Люди, що доробилися маєтку звичайною щоденною працею і ощадністю не легко розстаються з грошем, хоч би він був і значний. Бизнесмен - підприємець обертає грішми, як своїми так і чужими і йому лекше дати щось на загальні цілі з підручної готівки. Коли нема бизнесменів, кампанія йде пиняво.

Зо зміною відносин у повоєнному часі пора подумати про якусь плянову акцію для підбадьорення нових імігрантів до закладання своїх власних підприємств, як варстатів праці. Досвід старших громадян повинен придатися як вказівка для нових американців. Хоч би яку невдачу потерпів старший громадянин, він не має причини думати, що кожний інший мусить стрінутися з невдачами. Навіть одиниці, що не мали ніколи наміру братись до підприємства, мають досвід з обсервації й можуть послужити радою для інших. Деякі старші громадяни мають досвід і маєток, але не почуваються на силах самі йти до бизнесу, отже вони можуть на спілку з новими імігрантами пробувати щастя.

Коли б полишити ділянку творення власних варстатів праці необговореною, то не буде навіть спонуки для свіжих людей змагати до чогось вищого ніж осяги колишніх імігрантів. Америка це все ще піонірська країна. Тут іще є місце для нових ідей, нових підприємств, нових сил. Великі скупчення людського матеріялу у великих містах або передмістях не в и к л ю ч а ю т ь спроб їхати „на Вести", де обмаль людей і пробувати поставити щось нове. Для підприємчивої людини навіть у великих осередках є ще місце для нових експериментів.

Нема де правди діти, що при такій дискусії вирине запит: „Де взяти фондів-капіталу?" На це є повно відповідей. Можна заробити власною працею у чужім варстаті якусь готівку і опісля вкласти її в підприємство; можна дістати від земляка-краяна позичку; можна дістати від родини, що вже є здавна в Америці, дарунок, або запоруку за позичку в банку чи де інакше. Може бути підприємство самостійне, може бути спілка кількох, може бути кооператива більшого числа одиниць, а тоді особиста готівка не мусить бути велика.

Коли б були фахові одиниці, які розуміються на побудові чи на розбудові підприємств, то ще в українських товариствах можна б дістати готівку в формі поруки, позички, уділів. Одначе це були б виїмкові випадки і радше треба звертати увагу на приватний капітал і на індивідуальну підприємчивість.

Роди бизнесів? — Про це мусять заговорити люди, які самі щось про це знають. Багато можна довідатися з книжок, але лінше здаватися на людей, що мають особисту практику. Підприємство залежить часто від місця й околиці. Треба наперед знати, куди мають іти на збут вироби, обслуга, винаходи. Мала місцевість може давати нераз більше нагоди ніж велике місто, бо дешевше в ній купити землю, будинок, дістати поміч при роботі. Комунікацією нема потреби журитися в добі теперішніх винаходів і засобів. От між Ню Йорком і цілою низкою міст вже зачартеровано літаки на зразок автобусів. Вже є й водна пристань для амфібіїв-літаків, з якої будуть їздити люди з місця праці чи бизнесу до своїх домів на ніч. Тесаме станеться за рік-два і в інших містах.

Йде на разі про те, щоб почати про це думати, говорити, дискутувати приватно й прилюдно і розбудити приспаний талант, який нераз криється в людині, а який нидіє, коли нема кому його використати. Навіть примітивні думки, які б появилися в цій справі, варт узяти під застанову, бо „не святі горшки ліплять".

КОЖНИЙ СВІДОМИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ І КАНАДІЙСЬКИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

Жертви, надіслані на цю ціль, як теж добровільну доплату до передплати „Свободи", потверджуємо з подякою проголошенням в цій рубриці.

ЛІСТА: ч. 5.

Відділ:		Жертва:
	Harry Geremesz	$ 8.00
	Семен Угорчак	5.00
	Марія Нечепір	5.00
	А. Гулей	5.00
	Stephen Anthony, передплатник	3.00
	о. Петро Білон	3.00
	Т. Озимчук	3.00
	Іван Панас	3.00
	Танас Назарук, передпл.	3.00
	Василь Муран, передпл.	2.00
	Emilie Perry	2.00
	Максим Хоміцький	2.00
	Гиряк Стефан	2.00
	Тимко Кісіль	2.00
	Петро Гаєвський	2.00
	Анна Патинок	1.40
	Григорій Полозяк	1.00
	Марія Пажко	1.00
	Петро Сороколіт	1.00
	М. Ґуриняк	1.00
7	Григорій Когут	2.00
18	Іван Е. Пупчик	2.00
20	Іван Дибель	3.00
39	Іван Кравчук	3.00
42	Василь Мельничук	5.00
42	Фенна Фенканин	2.00
42	Лелет Володимир	2.00
46	Григорій Стоякевич	2.00
52	Йосиф Шевчук	2.00
56	Іван Геляк	2.00
59	Іван Кузів	2.00
63	Орест Зубік	5.00
63	Стефан Пітик	2.00
64	М. Яблонський	2.00
65	Микола Бялецький	2.00
66	Іван Яворівський	5.00
66	Микола Бакай	1.00
67	Анна Зборівська	3.40
67	Теодор Королишин	2.00
69	Іван Дмитрів	2.00
69	Петро Парницький	2.00
70	Дмитро Чайка	2.00
74	о. С. Мусійчук	2.00
86	Михайло Зінський	2.00
86	Микола Дзядик	1.00
87	Семен Хорт	2.00
91	Стефан Беньо	2.00
94	Василь Левицький	2.00
99	Микола Мархевка	2.00
102	Тимко Бандура	2.00
102	Стефан Мужаловський	2.00
103	Стефан Юськів	2.00
120	Олекса Реваль	2.00
123	Василь Левицький	2.00
124	Іван Картин	2.00
127	Дмитро Стефанюк	2.00
127	П. А. Сукмановський	2.00
128	Клемко Лукашів	2.00
133	Михайло Ковалюк	2.00
133	Михайло Ярошко	2.00
136	Василь Копко	2.00
143	Іван Ожнївський	2.00
147	Марія Олійник	2.00
155	Михайло Ганевич	3.00
155	Микола Колодій	2.00
158	Теофіль Стегніцький	2.00
172	Михайло Мороз	2.00
176	Йосиф Дороцький	2.00
176	George Nebor	2.00
176	Микола Іваньо	2.00
178	Олекса Буцяк	3.00
178	Іван Буцяк	2.00
179	Nick Park	3.00
179	Василь Тустановський	2.00
191	Wasko Suczko	2.00
194	Теодор Пітула	2.00
195	Франко Мовчан	2.00
199	Йосиф Доскоч	2.00

Відділ:		Жертва:
204	Стефан Цимбала	3.00
204	Григорій Салюк	2.00
204	Микола Януш	2.00
204	Йосиф Дума	2.00
204	Катерина Білик	2.00
206	Гнат Тепер	2.00
206	Петро Шевчук	2.00
207	Мирон Хамулька	2.00
211	Теодор Гуль	2.00
215	Григорій Бобовник	2.00
218	Стефан Стахура	2.00
219	Микола Назар	2.00
219	Андрій Мудровський	2.00
219	Катерина Ґивлют	2.00
219	Андрій Іванський	1.00
220	Іван Кравчишин	2.00
221	Йосиф Лесюк	2.00
221	Василь Дубик	2.00
221	Василь Сидорик	2.00
224	Стефан Бурий	5.00
234	Іван Клок	2.00
234	Микита Ґаліновнч	2.00
238	Захарій Рак	3.00
238	Семен Кучер	2.00
239	Д-р Павло Дубас	5.00
243	Петро Шемердяк	3.00
254	Михайло Улян	2.00
262	Олена Придун	3.00
263	Мирон Співак	3.00
263	Марія Сидорук	3.00
270	Василь Гіль	2.00
275	Михайло Міхоцький	2.00
276	Семен Прокопович	2.00
276	Михайло Шибінський	2.00
277	Онуфрій Курко	5.00
277	Андрій Мартинюк	2.00
278	Михайло Іванів	2.00
283	Іван Гуменецький	2.00
288	Юрій Чайка	2.00
292	Михайло Нидза	2.00
295	Йосиф Баранецький	1.00
296	Михайло Головчак	2.00
298	Hawryliw Henry	3.00
301	Михайло Савчин	2.00
305	Михайло Гентош	3.00
305	Дмитро Дацько	2.00
316	Яцко Панчишин	2.00
324	Петро Максимович	3.00
325	Василь Песляк	2.00
325	Дмитро Скіцко	2.00
336	Михайло і Ева Костик	5.00
336	Григорій Кісіль	2.00
345	Стефан Коцюба	2.00
350	Микола Швец	5.00
351	Іван Козар	3.00
355	Василь Сенко	2.00
361	Григорій і Катерина Яцишин	5.00
361	Gregory Harmash	3.00
361	Pronczak Stanley	3.00
361	Михайло Гуцалюк	2.00
361	Mr. & Mrs. Balas	2.00
361	G. Zarycki	2.00
361	Теодор Ґулька	2.00
361	Павло Моторний	2.00
361	Т. Долішний	2.00
361	Петрик Михайло	1.00
367	Прокоп Пукіш	2.00
368	Григорій Гайковий	2.00
369	Ілько Березяк	2.00
369	Григорій Березяк	1.00
371	Марія Витвицька	1.00
373	Іван Ґромоцький	2.00
379	Василь Пилипів	3.00
379	Петро Марцінів	3.00
379	Стефан Паньків	2.00
353	Лука Сарабун	5.00
385	Василь Рефцьо	2.00
335	Сопотюк Василь	2.00
393	Йосиф Заволюк	2.00

З ЖИТТЯ ГРОМАД і ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Академія в честь Героїв.

В неділю, дня 19. жовтня в залі Вашінгтон Ірвінг Гай Скул нюйорський відділ О. О. Ч. С. У. влаштував Академію в честь Героїв. На програму Академії, крім двох гимнів — американського на початку і українського на закінчення — склались: хорові точки Українського Національного Хору під управою проф. Юрія Кириченка, промова в українській мові проф. В. Калини, сольоспів (сопран) О. Задорецької, промова в англійській мові Ю. Кусий-Добрянської, сольоспів П. Ординського та деклямація О. Бісика. Солістам на фортепіяні акомпанювала п-ні О. Ляхович.

Програма Академії не надто велика, але вміло дібрана і ще краще виконана. Хор проф. Кириченка, не зважаючи на деяку здекомплетованість внаслідок недуги та відсутности кількох співаків, і цим разом був — як кажуть — на висоті. В першій частині виконано Кошиця-Кириченка „Журавлі", М. Гайворонського „Шумить гуде дібровонька" та Кошиця „Ой на горі женці жнуть", а в другій частині „Ой у полі керниченька" замість зазначеної в програмі „Ой у полі Барвишполі", тому, що захворів соліст, а дальше: Кириченка „Гей Січ іде" та „на анкор" „Стелися Барвінку". Всі пісні виконано справді бездоганно і в хорі вже цілком помітна ерудиція, якої дещо бракувало в його початкових виступах та яка сьогодні вже дає запоруку, що Хор проф. Кириченка при дальшій праці та дальшому голосовому скріпленні вибється на справді репрезентативний Український Національний Хор.

Промова проф. Калини, одного з нових імігрантів, була глибоко обдумана і добре виголошена. Навряд, чи в рямках короткої промови можна б вложити більше змісту, як це зробив бесідник. На тлі історичної долі України, головно на тлі Великого Зриву під час першої світової війни, проф. Калина накреслив сильветку цих нових Героїв, що після першої війни продовжували боротьбу в найтрудніших підпольних обставинах та які сьогодні її завершують в рядах легендарної Української Повстанської Армії. Всі намагання ворогів знищити український визвольний рух цілком певно будуть даремні, бо ще не створено гармат, з яких можна б убити ідею. „І коли зза моря від наших братів лунає до нас Слава Україні, то ми їм сьогоднішнім святом відповідаємо: Героям Слава" — закінчив свою змістову промову проф. Калина.

П-на О. Задорецька відспівала Степового - Олеся „Акації" та Степового „Ні, не співай пісень веселих". Оплески, що змусили її відспівати ще одну пісню „на анкор", були цілком заслужені.

Після короткої перерви п-ні Ю. Кусий-Добрянська започаткувала другу частину програми промовою в англійській мові. П-ні Добрянська, як бесідниця, вже відома нюйорській публіці, але її недільний виступ можнаб вважати завершенням дотеперішніх. Придержуючись теми, вона так вміло вязала історію зі сучасністю, українські проблеми і українську визвольну боротьбу з загальним змаганням до волі, до мира, до права і народоправя в світі, що навіть не познайомлений з цілости справи случах мусів відчути і прийти до переконання, що вчорашня і сьогоднішня, як і завтрішня боротьба українського народу за визволення, це справді боротьба Героїв. Ціль цеї боротьби — її подала бесідниця на закінчення віршом в українській мові: „Ми один народ, одна доля; мусить бути наша воля: від Попраду по Кавказ нехай повіває прапор наш".

П. Ординський відспівав Пономаренка - Олеся „Гробниці лицарів", Гайворонського „Ой впав стрілець", та „Ой чого ж ти почорніло. Публика прийняла його виступ з одушевленням.

Деклямацію — уривки з поезії Олеся „Чужиною" виголосив О. Бісик дуже добре. Академія зачалася точно... з одногодинним опізненням. Приявних біля 300 осіб.

пб

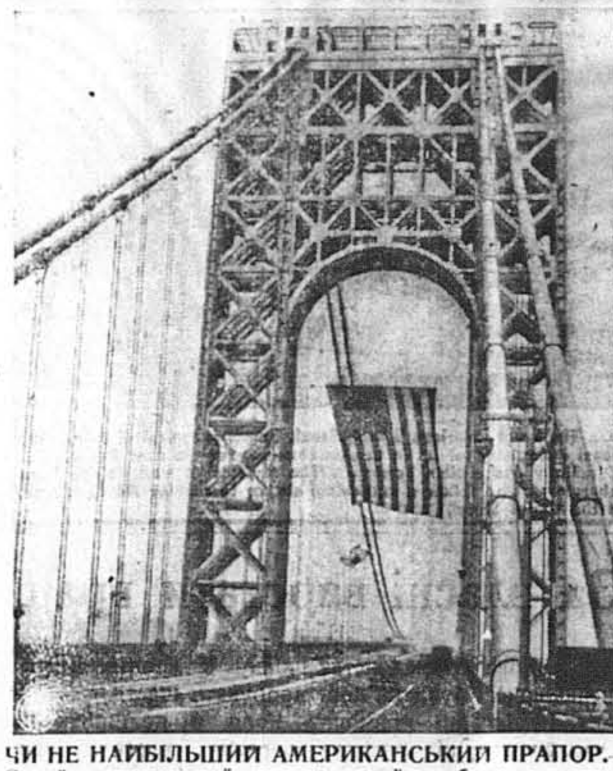

ЧИ НЕ НАЙБІЛЬШИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ ПРАПОР. Отсей американський прапор, що його бачимо посередині Моста Юрія Вашінгтона, важить 500 фунтів. Прапор буде повівати з верха моста по стороні Ню Джерзі тільки у великі свята, якщо буде добра погода.

Шукають своїх рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Допом. Комітету, просимо апочатку листа подати, в якій групі і під яким числом є дана особа.

• • •

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

11,928 Васильків Парасковії з с. Ніче (Рава Руська) від Музика Марії (Дикий) з с. Забірія.

11,929 Бажає навязати знакомство з українськими американськими студентами-ками Козіцька Рената студентка.

11,930 До односельчан Щока Андрія з с. Рівного (Херсонщина) від Дмитрів Івана (Артименко).

11,931 Махняк Марійськи і Теклі та Лендяк Каськи з с. Мігови (Добромиль) від Махняк Каськи з Ямної Горішної.

11,932 Бойко Дмитра з с. Библа (Рогатин) від Мединський Михайла.

11,933 Шалабайка Миколи з с. Тирці над Стрием від Шалявка Марії д. Володимира з Турки.

11,934 Швагра Сойка і жени Анастасії (Якумів) та Якумів Парасковії з с. Перестави (Золочів) від Стець Василя.

11,935 Попович Павла, Анни, Теодозії і Івана з с. Сторонибаб (в Аргентині) від Стець Василя.

11,936 Урбан Йосифа і Сиия з с. Біліна Велика (Самбір) від Урбан Володимира.

11,937 Мурий Власа, Колісник Івана і його синів від Кравець Антона.

11,938 а) Рабко Катерини (з роду Фрайт) і Фрайт Юстини з с. Лішні (Дрогобич).

11,938 б) д-ра Клим Миколи з с. Лішні (Дрогобич) від Фрайт Леонори.

11,939 Мацяк Миколи с. Сенька з с. Лопушанка - Лехнева (Турка) від Мацяк Миколи.

11,940 д-ра Качмарик Івана, Гирч Миколи з с. Чашин (Сянік) від Шпак Мирослава.

11,941 Павлів Гриня, з с. Кропивник (Калуш), Павлів Анастазії, Демінії і Марині від Павлів Василя.

11,942 Марків Миколи з Бучацького повіту від Блищан Андрія.

11,943 Кетроль Степана з с. Прислїп (Турка), Кулинич Панкратія, Сенкович Івана від Сенкович Михайла.

11,944 Беренда Олександра від Беренда Дорії Григорівна.

11,945 Іванус Василя і Олени (в Урагваю) від Іваніс Михайла.

11,946 Войтович Петра з с. Лабова від Войтович Юліяна.

11,947 Стельмах Людвіки і її мужа з с. Ростока (Добромиль) від Матковська Марії (Стельмах).

11,948 Паук Василя з с. Буцев (Перемишль) від Сахарія Ярослави д. Дзюбинської Софії (Паук) учительки в Сокальщині.

11,949 а) До родини Скальських Олени, Анни, Любки, Ольги, Юлії і братів Зиновія і Михайла від Скальська Марії.

11,949 б) Колодій Івана з с. Бушковичка (Перемишль) від Ривак Катерини д. Івана.

11,919 в) Бицкал Анне, Марії та Романа від Станецький Романа з Городенки.

11,950 Покіш (Покішівної) Анастазії з с. Малі Мости (Рава Руська) від Проць Олекси.

11,951 Левицький Василя і Миколи та тіт. сестри Піньонжко від Сенюта Івана з с. Глиняи (Перемишляни).

11,952 До родини Кашевків, Войновських і Неборяків від Онуфрак Ольги з Буковини.

11,953 Бабець Степана зі Самбірщини від Бабець Івана з с. Бистре (Самбір).

11,954 Патерига Володимира і Іванни з Бродів від Шпиндура Василя і Косоновська Іванни з с. Кадлубиська (Броди).

11,955 Тімотієвич Олександра (переб. в Ню Йорку) від Газелав Івана (Йоганнеса).

11,956 Приймак Василя, Лукцак Івана, Вішук Миколи з м. Печеніжин (Коломия) від Якубяк Дмитра.

11,957 Регуш Танасія від Регуш Василя с. Юрка з с. Кобак (Косів).

11,958 Вітвіцький Андрія з с. Лопушин (Бережани) від Долеба Миколи.

11,959 а) Мельник Михайла і Осипа від Мельник Ярослава.

11,959 б) Голота Дмитра від Миськів Михайла з с. Розгодів (Зборів).

11,959 в) Дюк Григорія в Бразилії від Ничай Осипа.

11,960 Дембіцького пошукує Стойко Іванна жена д-ра Миколи з с. Стільска (Миколаїв).

11,961 Щерба Стефана, Теодора і Петра, Слиш Пантелиона і Борболь Катерини від Щерба Володимира.

11,962 Гуменюк (в Канаді, польської національности) зі Золочева - Луг від Словіцький Зиновія.

11,963 Дубей Андрія з с. Бистре (Самбір) від Дубей Теодора з с. Липа (Турка).

11,964 Сорочак Розалії (Журковська) з с. Березів (Старий Самбір) від Бойко Марії-Сорочак.

11,965 Іваник-Гентош Юлії з с. Устрики Долішної (Лісько) від Гентош Петра.

11,966 Петрікович Василя і Анни (Цабрів) від Петрикович Петра.

11,967 Демянчук Антонія та його двох синів від Демянчук Степана з с. Тисьмениця (Станиславів).

11,968 Ванчицький Ярослава з с. Красне (Грималів), Мохнацька Клементини (Ванчицька) від Ванчицький Тараса с. Володимира з с. Зарубинці (Збараж).

11,969 Душара Францес сестри уродж. в Стрию, переїхала з Канади до Злуч. Держ. від сестри Комаровська Ангелини.

11,970 До рідних і знакомих з с. Старих Кутів (Косів) від Кулешів Михайла.

11,971 Найда Миколи і Ірини (Пашко) від Павелко Анастазії з с. Лішня (Дрогобич).

11,972 До тети Петриканен з с. Стенови Нижної (Стрий) від Турчин Ольги (Дижурко).

11,973 Путирська Елисавети Іванівни з Віленської губ. від Ковалевська Люби.

11,974 Мельник Антона і Марти, Коваль Марії від Коваль Василя з с. Поташівці (Калуш).

11,975 До тети Лешик Юстини, брата Петрівський Семка, Козанкевич Марії тети і сусідів Сенета Степана, Сіка Михайла від Лешик Миколи з с. Сушиця Рикова (Старий Самбір).

11,976 Марченко Григорія з Київщини-Умань від Марченко Ольги (Паляниця).

11,977 Симянків Якова з с. Беремян (Бучач) від Симянків Михайла с. Федора.

По інформації висати до:

United Ukrainian American Relief Committee

P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

В запитах просимо конечно подавати групу і число.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. С.

Кожний, хто бажає, щоби прислане ним оголошення **пошукувань родини і знайомих різних скитальників** було поміщене у „Свободі" безплатно, хай вишле таке оголошення впрост до
UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE.
P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.

Хто бажає, щоби прислане ним оголошення було **поміщене, раз або більше разів, окремо, як платне, то хай разом з оголошенням пришле гроші. Одноразове** оголошення, розміру 1½ цаля в одній колюмні, коштує $1.00.

Адм. „Свободи".

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 9. жовтня 1947 року помер у 71. році життя

АНТІН КАРПЛЮК,

довголітний член Бр. св. Володимира, від. 130 У. Н. Союзу в Ню Йорку, Н. Й.

Покійний походив з села Гнилиці Великі, повіт Збараж, Західна Україна. Полишив у смутку жену Теклю, двох синів Василя і Кирила, вісім внуків і чотири правнуки.

Похорон відбувся в понеділок, 13. жовтня, в гр.-катол. церкві в Бабилон, Н. Й., при участи родини і знайомих. Похований на North Babylon Cemetery. — В. Й. П.!

Уряд Братства.

Дня 25. вересня 1947 р. померла в 53. році життя

АННА КОНКОЛ,

членкиця 441 від. У. Н. Союзу в Форт Вілйем, Онт. Канада.

До У. ч. Союзу вступила 1943 року. — В. Їй П.!

М. Лисий, секр.

Дня 4. жовтня 1947 р. помер у 60. році життя

КАРОЛЬ СТАНКЕВИЧ,

довголітний член Бр. св. Михаїла, від. 328.

Покійний походив зо села Старий Збараж, повіт Збараж, Україна. Полишив у смутку жену Йосифину і твоє дій: Сабіну, Рудольфа і Френсис.

Похорон відбувся 6. жовтня з латинського костела серця Джудит на цвинтар у Менвил. — В. Й. П.!

С. Василишин, секр.

Дня 4. жовтня 1947 р. помер у 66. році життя

МАКСИМ БАБІЙ,

довголітний член Бр. св. Арх. Михаїла, від. 211 У. Н. Союзу в Стейплетон, С. Й., Н. Й.

Покійний походив з села Любша, пов. Рогатин, Україна. Полишив у смутку жену Марію, сина Михайла, 3 дочки: Анну, Еву і Марію, 3 зяті, 1 невістку і 5. внуків.

Похорон ідбувся в середу, 8. жовтня, з дому жалоби, 183 Boyd St., при участи родини та членів від. 211. Покійний вступив до У. Н. Союзу 1924 року. — В. Й. П.!

Т. Соколовський, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ШІКАГО, ІЛЛ. — Звичайні місячні збори Бр. св. О. Николая. від. 106, відбудуться в неділю, 26. жовтня, в годині 12. вполудне, в домі відділів У.Н.С., 843 Н. Вестерн Еве. Просимо всіх членів і члениць прийти, бо є важні справи, як: справа балю, вибір комітету на баль, справа померщого члена, та вибрати сталого відповідального лікаря для нашого відділу. Один український лікар на Норт Сайд в Шікаго є замало. Нові вписані члени чекають більше як тиждень, щоби лікар оглянув і виповнив лікарську часть аплікації. Просимо членів вписувати свої діти до У. Н. Союзу. — Й. Коцовський, предс.; М. Попіль, кас.; Г. Дацьків, секр.

ПОДЯКА

Складаємо щиру подяку пану **Павловському і його жені** за прислані цвіти, що їх вони прислали з Юнґставн, О., до шпиталю мойому мужові в Ню Джерзі, який перейшов велику операцію. Ті цвіти мого мужа дуже розвеселили, хоч був дуже хворий. Велика Вам за це дяка.

Вдячна родина **Дриґани.**

ПОШУКУЮТЬ

МИКОЛА ОСТАП, зі села Мізунь Старий, долинського повіту, Західна Україна, пошукує

ІВАНА ГЛАДИЧА

з того самого села, який перебував в ЗДПА, правдоподібно в Ню Йорку. Пошукуваний, або хто знає про нього, хай зголоситься на адресу:

NICHOLAS OSTAP
Calle Saavedra No. 572,
Ramos Mejia, F. C. O. Rep. Argentina

ТАРЗАН, ч. 1713. Щось таки осталося.

„Тому, що ми оба потратили наших рідних, я заопікуюся тобою", сказав Тарзан до Кімбу.

Коли за якийсь час Джена прийшла до себе, вона підскочила з страху.

Та коли зрозуміла, що всі вони когось стратили, вона зближалася до малп...

...і рішилася остатися в родині малп. Після Тарзана їй лишилися лише нетрі й Тарзанові приятелі.